

ข่าวกระทรวงการคลัง

กลุ่มการประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง โทร. 0-2273-9763 โทรสาร 0-2273-9408

www.mof.go.th

ฉบับที่ 23/2549

วันที่ 22 มีนาคม 2549

โครงการการศึกษา เรื่อง ระบบการออมเพื่อการชราภาพ (บำเหน็จบำนาญ) สำหรับแรงงานนอกระบบ

นายนิริศ ชัยสูตร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เปิดเผยว่า ปัจจุบันระบบบำเหน็จบำนาญ ได้มีการพัฒนาในระดับหนึ่งแล้วสำหรับแรงงานในระบบจำนวนประมาณ 12 ล้านคน และเพื่อให้เกิดความครอบคลุมครบถ้วน เพื่อให้กำลังแรงงานของประเทศทั้งหมดจำนวนประมาณ 35 ล้านคน มีระบบบำเหน็จบำนาญอย่างถ้วนทั่ว สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จึงได้มีแผนที่จะดำเนินการศึกษา เรื่อง ระบบการออมเพื่อการชราภาพ สำหรับแรงงานนอกระบบ หรือ ระบบบำเหน็จบำนาญของแรงงานนอกระบบ

นโยบายการออม ซึ่งนอกจากจะเป็นเครื่องมือหรือมาตรการทางการคลังที่สำคัญในการพัฒนาการระดมเงินออมของประเทศ และพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุน เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยผ่านระบบกองทุนเพื่อบำเหน็จบำนาญต่าง ๆ แล้ว ยังสามารถทำหน้าที่เป็นระบบโครงข่ายความคุ้มครองทางสังคม หรือที่เรียกกันว่า Social Safety Net ที่สำคัญด้วย ดังนั้น สศค. จึงได้ร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนอาเซียนและธนาคารโลก เริ่มต้นศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการออมมาตั้งแต่ปี 2546 และจนกระทั่งถึงปัจจุบันได้ทำการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว 4 โครงการ คือ

1. การศึกษาความเสี่ยงและผลกระทบทางสังคมของประเทศไทย : การวิเคราะห์ข้อมูลผลการสำรวจภาคครัวเรือนและรายบุคคล
2. การศึกษาความเหมาะสมของระบบการออมเพื่อสวัสดิการ และการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ โดยใช้กลไกชุมชนในการดำเนินการ
3. การศึกษาความเสี่ยงและความคุ้มครองทางสังคมสำหรับแรงงานนอกระบบของประเทศไทย : ทางเลือกสำหรับรูปแบบการออมและการออมเพื่อการเกษียณอายุ
4. โครงการนำร่องการสร้างกองทุนสวัสดิการและการชราภาพของชุมชน

ผลการศึกษาทั้ง 4 โครงการดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ควรใช้นโยบายการออมเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการสร้างระบบบำเหน็จบำนาญให้แก่แรงงานนอกระบบ และควรเป็นระบบ Social Insurance (คือเป็นระบบกองทุนการออม) เพราะแรงงานนอกระบบมีศักยภาพในการพึ่งตนเองได้

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการรับฟังความคิดเห็นของสังคม ในเรื่องนี้ สศค. ได้จัดให้มีการเสวนาทางวิชาการ หรือ FPO Forum เรื่อง การจัดการความเสี่ยงและความเปราะบางทางสังคมกับนโยบายการออม เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2549 ผู้เสวนาประกอบด้วย ดร.อัมมาร์ สยามวาลา ผอ. สมสุข บุญญปัญญา จากสถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน ดร.ไมตรี วสันตวิงศ์ นักวิชาการอิสระ และนายกฤษฎา อุทยานิน รอง ผอ. สศค. ผลสรุปของการเสวนา สรุปได้ชัดเจนว่า ในการป้องกันความเสี่ยงและความเปราะบางทางสังคมในเรื่องการประกันรายได้ที่เพียงพอให้แก่แรงงานนอกระบบ ควรใช้มาตรการการออม และควรให้มีการบริหารจัดการตนเอง ในระดับชุมชน ซึ่งทั้งนี้ต้องการการสนับสนุนที่เหมาะสมของภาครัฐในเรื่องเทคนิควิชาการต่าง ๆ ด้วย

แผนการศึกษาในลำดับต่อไป

สศค. จะดำเนินการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมนโยบายการออมภาคครัวเรือนในรูปแบบของกองทุนการออมชุมชน ซึ่งเป็นเครื่องมือการออมที่เหมาะสมสำหรับแรงงานนอกระบบ โดยศึกษาละเอียดในประเด็นสำคัญต่าง ๆ อาทิ เช่น 1) สถานะหรือสภาพทางกฎหมายของกลุ่มการออมชุมชน 2) ความมั่นคงยั่งยืนของกองทุน 3) การควบคุมความเสี่ยงทั้งทางด้าน Credit risk และ Operational risk 4) บทบาทความร่วมมือสนับสนุนขององค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐบาล และอื่นๆ

ระยะเวลาดำเนินการ

คาดว่าจะดำเนินการให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายได้ภายในเวลา 1 ปี โดยการดำเนินการในลักษณะการทำโครงการนำร่อง และ การจัด workshop ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการด้านกฎหมาย ด้านคณิตศาสตร์ประกันภัย และผู้นำชุมชน หรือผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ชุมชน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นระบบการออมเพื่อบำนาญสำหรับแรงงานนอกระบบ และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติต่อไป